

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาในอิสลาม (Education in Islam) การศึกษาเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้และบุคคล ไม่มีปรัชญาการศึกษาใดถูกกำหนดโดยปราศจากความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ และความรู้ ดังนั้น การนำเสนอมนโบทศน์ว่าด้วยมนุษย์ในอิสลามจะทำให้ทราบถึงความเกี่ยวข้องระหว่างความรู้และปรัชญา การบริหารการศึกษาที่มีฐานคติมาก จากมนโบทศน์ดังกล่าวทั้งโดยตรงและทางอ้อม(นิเลาะ แวอุเซ็ง, 2551:30)

พันธกิจของมนุษย์ในโลกนี้คือการภักดีต่ออัลลอฮ์สุบฮัน ดังนั้น อัลลอฮ์สุบฮัน ได้ตรัสไว้ ความว่า

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١١٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ ۗ
وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمَسْلُومِينَ ﴿١١٣﴾

“จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า แท้จริงการละหมาดของฉัน และการอโภคสขของฉัน และการมีชีวิตของฉัน และการตายของฉันนั้นเพื่ออัลลอฮ์สุบฮัน ผู้เป็นพระเจ้าแห่งสากลโลกเท่านั้น ไม่มีภาคีใดๆ แก่พระองค์ และด้วยสิ่งนั้นแหละข้าพระองค์ถูกใช้ และข้าพระองค์คือคนแรกในหมู่ผู้สวามิภักดิ์ทั้งหลาย” (อัลอันอาม 6: 162-163)

ไว้ในอัลกุรอานว่า

ذِي ٱلْأَكْرَامِ وَرَبُّكَ أَقْرَأُ ﴿٢﴾ عَلَّقِ مِنَّا ٱلْإِنْسَانَ خَلْقًا ﴿١﴾ خَلَقَ ٱلَّذِي رَبَّكَ بِأَسْمِ ٱلْقُرْءَانِ
يَعْلَمُ لَمَّا مَا ٱلْإِنْسَانُ عَلَّمَ ﴿٤﴾ بِٱلْقَلَمِ عَلَّمَ ٱلْ

ความว่า : จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้าผู้ทรงบังเกิด ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด จงอ่านเถิดและพระเจ้าของเจ้านั้นผู้ทรงใจบุญยิ่ง ผู้ทรงสอนการใช้ปากกาผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้ (อัลอะลัก: 1-5)

1.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ถึง มาตรา 30 สาระสำคัญของหมวดนี้ ครอบคลุมหลักการ สาระการเรียนรู้และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้าง ให้แนวทางการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะมาตรา 24 ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ “มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดขอ

- (1) ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- (2) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- (3) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- (4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิชาการประเภทต่างๆ
- (5) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ”

1.1.2 การปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วย จึงเป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับ ครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ไม่ใช่ชนโยบายหรือแผนงานที่ใครจะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ ด้วยความจำเป็นอย่างยิ่งดังกล่าว ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ต้องทบทวนบทบาทของตนเองว่า การจัดการเรียนการสอนที่ตนกำลังดำเนินการอยู่มีคุณภาพถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยและสังคมโลกปัจจุบันมาก

น้อยเพียงใด ถึงเวลาแล้วใช่ไหมที่ทุกคนจะร่วมมือกันปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานรายปี/รายภาค และสาระการเรียนรู้ของแต่ละช่วงชั้นไว้ สถานศึกษาจึงต้องกำหนดโครงสร้างที่เป็นสาระการเรียนรู้ จำนวนเวลาอย่างกว้างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบ 12 ปี และเมื่อจบการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นของสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สถานศึกษาต้องนำโครงสร้างดังกล่าวนี้ไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกอภยณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้ครบถ้วนตามมาตรฐานกำหนดสถานศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปฏิบัติกิจกรรมที่ดัดแปลงและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และสามารถเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ได้ทุกกระบวนการศึกษา

1.1.3 การประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกสำหรับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ แต่ใน

รอบแรกมีการนำมาใช้ในการประเมิน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ตามมติคณะรัฐมนตรีและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มาตรฐานด้านกระบวนการโดยเฉพาะมาตรฐานที่ 18 ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนของสถานศึกษาไว้ดังนี้“มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตัวบ่งชี้ 1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียนตัวบ่งชี้ 2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจตัวบ่งชี้ 3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าความรู้ แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตัวบ่งชี้ 4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตัวบ่งชี้ 5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนตัวบ่งชี้ 6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬาตัวบ่งชี้ 7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกันตัวบ่งชี้ 8. มีการประเมินพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่องตัวบ่งชี้ 9 มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตนและมีความกระตือรือร้นในการไปเรียน”สุวิทย์ มูลคำ อรรถชัย มูลคำ (2545:5-8)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งพัฒนามาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรบางประเด็นทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตรกระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติและผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตรเช่นปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและการวัดผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมถึงปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก แม้พบว่าหลักสูตรดังกล่าวมีจุดดีประการก็ตาม(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2551:1)

การศึกษานอกจากจะให้มนุษย์รู้จักพระผู้อภิบาลแล้วยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์และสิ่งแวดล้อมดังที่ นิตยา มัสเยาะ (2545:1) ได้กล่าวว่าการศึกษาคือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนามนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการศึกษาสามารถ เปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ดี ฝึกมนุษย์ให้เกิดกระบวนการคิด เกิดทักษะในการปฏิบัติ สามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้ การศึกษาจึงเป็นตัวบ่งชี้ระดับการพัฒนาประเทศทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ด้วยเหตุนี้อิสลามจึงบังคับให้มุสลิมทุกคนต้องศึกษาหาความรู้ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัด ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และบางอำเภอของจังหวัดสงขลา มีความแตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างของสังคมของจังหวัดดังกล่าว มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน มีขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมแตกต่างไปจากถิ่นอื่น ยกเว้นประชาชนในจังหวัดสตูลและบางอำเภอในจังหวัดสงขลาที่ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม แต่พูดและใช้ภาษาไทยอย่างแพร่หลาย

เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ประกาศใช้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 การศึกษาของไทยจึงเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดีคนเก่งมีความสุข สนุกกับการเรียนรู้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเต็มตามศักยภาพมุ่งเน้นให้เป็นคนดีมีปัญญา และมีความสุขบนพื้นฐานของสังคมไทยโดยปลูกฝังให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือมีคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเองและสังคมมีความสามารถในการเรียนรู้ สื่อสาร ทำงาน คิดตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ มีเหตุผลรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ พึ่งตนเองได้ มีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตมีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมีความภูมิใจในความเป็นไทย (กรมวิชาการ, 2546)

อูทัย บุญประเสริฐ (2538: 85) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนไว้ 6 ประการดังนี้

1. หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการและหลักเกณฑ์การบริหารหลักสูตร
2. การสอน การบริหารการสอน หรือการปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ บรรลุหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. กิจกรรมนักเรียน และการบริหารกิจกรรมนักเรียน ให้เสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ให้ได้ผลสมบูรณ์อย่างยิ่ง
4. สื่อกับกิจกรรมการเรียนการสอน และงานห้องสมุด เพื่อเสริมหรือสนับสนุนการเรียนการสอนส่วนต่าง ๆ ตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และช่วยให้ครูมีความรู้ที่ก้าวหน้า กว้างขวางและทันสมัยอยู่เสมอ

5. การวัดผลและประเมินผลการศึกษาของผู้เรียน และการประเมินมาตรฐานหรือการประเมินผลสำเร็จของงานทางวิชาการของโรงเรียน โดยส่วนรวมทั้งโรงเรียน

6. การจัดการนิเทศการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ของโรงเรียนจากความสำคัญข้างต้นนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมในจังหวัดสตูล ตามกรอบ 4 ด้านดังกล่าว เนื่องจากการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้จากครูสู่นักเรียน อีกทั้งยังไม่มีงานวิจัยใดในประเด็นดังกล่าวที่ชี้เฉพาะในโรงเรียนมัธยมในจังหวัดสตูล ทั้งนี้เพื่อนำผลในการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูลจำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาด้านศาสนา ประสิทธิภาพในการสอน และช่วงชั้นที่ทำการสอน

1.2.3 เพื่อประมวลแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาให้มีคุณภาพ

1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1.3.1 ได้ทราบสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูลในด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

1.3.2 ได้ทราบความแตกต่างของสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูลโดยจำแนก ตัวแปร อายุ เพศ ระดับการศึกษา และประสิทธิภาพในการสอน

1.3.3 ได้ทราบถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูลและนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษาด้านอิสลามศึกษาให้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาจังหวัดสตูลต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหาและตัวแปร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. การจัดการเรียนการสอน
3. สื่อการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผล

1.4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาโดยแยกออกเป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังนี้

1) ตัวแปรต้น ได้แก่สถานภาพของประชากร ซึ่งได้แก่ครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดสตูลโดยมีตัวแปรดังนี้

- 1.1 เพศ
- 1.2 วุฒิการศึกษา
 - 1.2.1 ระดับการศึกษาด้านสามัญ
 - 1.2.2 ระดับการศึกษาด้านศาสนา

- 1.3 ประสบการณ์ในการสอน
- 1.4 ช่วงชั้นที่ทำการสอน

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูลในงานวิชาการ 4 คือ

- 2.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลจำนวน 147 โรงเรียน ครูสอนอิสลามศึกษาจำนวน 147 คนและครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษาที่ 16 จำนวน 12 โรงเรียน ครูสอนอิสลามศึกษาจำนวน 22 คนรวมประชากรทั้งสิ้น 169 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือประชากรซึ่งเป็นครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลจำนวน 147 คนและครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 16 จำนวน 12 คน โดยกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การกำหนดเป็นร้อยละของประชากรในการพิจารณา (ธีรวิทย์ เอกะกุล2543) ได้กลุ่มตัวอย่าง 159 คน แยกเป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนอิสลามศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำนวน 147 คนและครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 16 จำนวน 12 คน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล มีการจัดการเรียนการสอน 2 คาบต่อสัปดาห์โดยเป็นที่รู้จักในนามการสอนอิสลามศึกษา

1.5.1 หลักสูตรและการนำไปใช้ หมายถึง หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ทางโรงเรียนได้นำมาใช้เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้สอนต้องทำการศึกษาทำความเข้าใจ และวิเคราะห์หลักสูตรวิเคราะห์

1.5.2 การจัดการเรียนการสอนหมายถึง การเรียนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการเรียนการสอน โดยมีการใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นการพัฒนาด้านสติปัญญา ของผู้เรียนการจัดบรรยากาศในห้องเรียนอย่างเหมาะสม และนำเสนอบทเรียนได้ครบ ชัดเจนทุกกระบวนการตามที่ได้กำหนดไว้ในแผน

1.5.3 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ละครเจตคติให้แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้ สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม มีความทันสมัย สามารถผลิตสื่อด้วยตนเอง และมีการบันทึกรายชื่อสื่อชนิดต่าง ๆ ตลอดจนมีการประเมินผล การใช้สื่อ อย่างสม่ำเสมอ

1.5.4 การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผล การเรียนรู้อิสลาม ศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อิสลามศึกษา พ.ศ. 2551 และครอบคลุมทุกจุดประสงค์ การเรียนรู้โดยมีการวัดและประเมินผล ผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนทุกครั้ง และใช้วิธีการวัดและประเมินผล อย่าง หลากหลาย มีการแจ้งผลการวัดและประเมินผลให้แก่ผู้เรียนทราบ

1.5.5 ครูสอนอิสลามศึกษาหมายถึง ครูสอนอิสลามศึกษา ทั้งวิทยากรอิสลามศึกษา พนักงานราชการ และครูที่เป็นข้าราชการใน โรงเรียนของรัฐบาลในจังหวัดสตูล

1.5.6 โรงเรียนประถมศึกษาศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่เปิดทำการสอนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

1.5.7 โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่เปิดทำการสอนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

1.5.8. ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ใช้ในการประชุมกลุ่มย่อยเป็นผู้บริหาร สำนักงานการศึกษา เอกชน ผู้บริหารครู โรงเรียนการศึกษาเอกชน ครูสอนอิสลามใน โรงเรียนของรัฐและทำการสอนไม่ น้อยกว่า 10 ปี

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังนี้

1.6.1 การอ้างอิงอัลกุรอานผู้วิจัยจะใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อสุเราะฮ์และ ลำดับอายะฮ์ เช่น อัล-อะลัก : 17 หมายถึง สุเราะฮ์ อัล-อะลัก อายะฮ์ที่ 17

1.6.2 การอ้างอิงอัลหะดีษผู้วิจัยจะอ้างถึงผู้บันทึกหะดีษและหมายเลขหะดีษ เช่น (หะดีษบันทึกโดย al-Bukhāriy หะดีษ หมายเลข 2200) โดยใช้การเขียนแบบเชิงอรรถ

1.6.3 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะยึดคัมภีร์ อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่ โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ มุเนาวเราะฮ์ ฮ.ศ.1419

1.6.4 การแปลตำราหนังสือและเอกสารต่างๆที่เป็นภาษาต่างประเทศมาเป็น ภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวม และจะคงรักษาความหมายของข้อความเดิมอย่าง สมบูรณ์ที่สุด

1.6.5 การปริวรรตอักษรอาหรับ - ไทย และ อาหรับ - อังกฤษ ผู้วิจัยจะใช้อักษรที่เทียบโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และตารางปริวรรตอักษรของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

1.6.6 การอ้างอิงผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงแบบนาม - ปี (Author - Date) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้อ้างอิงในวงเล็บ (...)

1.6.7 การพิมพ์ตัวเลขในคำอธิบายรายวิชาอิสลามศึกษาจะใช้ตัวเลขไทย

1.7 สัญลักษณ์

1.7.1 สัญลักษณ์ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “อัลลอฮ์” ซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องท่านศาสดามุฮัมมัด หลังจากที่ได้เอยนามท่าน

1.7.2 สัญลักษณ์ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “สุบฮานะฮู วะตะอาลา” ซึ่งมีความหมายว่า “พระองค์ทรงมหาวริสุทธิ์และสูงส่งยิ่ง” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องสรรเสริญ หลังจากที่ได้เอยนามพระองค์

1.7.3 (...) วงเล็บเดี่ยวจะใช้สำหรับการเขียนอ้างอิง การอ้างอิงอัลกุรอานและการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.7.4 “...” ัญประกาศจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน อัลหะดีษ ชื่อหนังสือและคำพูดของคนสำคัญและคนให้สัมภาษณ์